

ภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อสมรรถนะครูในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 23

Digital Leadership of School Administrator Affecting Teacher Competency for 21 Century under The Office of Secondary Educational Service Area 23

สุชนา โกมลวานิช (Suchaya Komolwanich)^{1*} ดร.สิทธิชัย สอนสุกี้ (Dr.Sittichai Sonsupee)**

(Received: April 30, 2020; Revised: July 9, 2020; Accepted: July 23, 2020)

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 1) ศึกษาภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา 2) ศึกษาสมรรถนะครูในศตวรรษที่ 21 และ 3) ศึกษาปัจจัยภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อสมรรถนะครูในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 23 ประชากรที่ใช้ในการวิจัย คือ ผู้บริหารสถานศึกษาและครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 23 จำนวน 2,625 คน และกลุ่มตัวอย่างได้จากการสุ่มแบบแบ่งชั้น จำนวน 347 คน เครื่องมือวิจัยเป็นแบบสอบถามซึ่งมีค่าความเที่ยง 0.979 วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป ผลการศึกษาพบว่า ภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.21$, S.D. = 0.72) และสมรรถนะครูในศตวรรษที่ 21 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.24$, S.D. = 0.65) โดยตัวแปรภาวะผู้นำดิจิทัลที่ส่งผลสูงสุดต่อสมรรถนะครูในศตวรรษที่ 21 คือ ด้านการรู้ดิจิทัล (X_3) และด้านการมีวิสัยทัศน์ดิจิทัล (X_2) มีค่าสัมประสิทธิ์พหุคูณ ($r = 0.757$) สามารถพยากรณ์ได้ร้อยละ 57.4 ($R^2 = 0.574$, $p\text{-value} < .01$) สามารถสร้างสมการพยากรณ์ได้ดังนี้ สมการในรูปคะแนนดิบ $Y' = 1.271 + 0.524(X_3) + 0.186(X_2)$ และ สมการพยากรณ์ในรูปแบบคะแนนมาตรฐาน $Z_y = 0.576(Z_{x_3}) + 0.211(Z_{x_2})$

ABSTRACT

The objectives of this research were to 1) Study of the digital leadership of school administrators under The Secondary Education Service Area Office 23 2) Study of teacher competency for 21 Century under The Secondary Education Service Area Office 23 and 3) Study the digital leadership of school administrators affecting teacher competency for 21 Population used in the research is school administrators and teachers under The Secondary Education Service Area Office 23 amount of 2,625 people. The samples were 347 people in the stratified random sampling. Study tool was a questionnaire with reliability 0.979. The collected data were analyzed using a computer software program. The results showed that digital leadership of school administrators, overview at high level with averages of $\bar{X} = 4.21$, S.D. = 0.72 and teacher competency for 21 Century, overview at high level with averages of $\bar{X}$

¹Corresponding author: suchayakom@kkumail.com

*นักศึกษาระดับปริญญาโท สาขาบริหารและการพัฒนาคุณภาพการศึกษา คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น วิทยาเขตหนองคาย

**ผู้ช่วยศาสตราจารย์ สาขาบริหารและการพัฒนาคุณภาพการศึกษา คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น วิทยาเขตหนองคาย

= 4.24, S.D. = 0.65. The digital leadership variables that have the most impact on teacher competency for 21 are digital literacy (X_3) and digital vision (X_2). The multiple correlation coefficient ($r = 0.757$) could predict at 57.4 percent ($R^2 = 0.574$, $p\text{-value} < .01$) These could be formed as the regression equations as follows; The Regression Equation of Unstandardized Score: $Y' = 1.271 + 0.524(X_3) + 0.186(X_2)$ and The Regression Equation of Standardized Score: $Z_y = 0.576(Zx_3) + 0.211(Zx_2)$

คำสำคัญ: ภาวะผู้นำดิจิทัล ผู้บริหารโรงเรียน สมรรถนะครู

Keywords: Digital leadership, School administrator, Teacher competency

บทนำ

โลกในยุคปัจจุบันมีความแตกต่างจากในอดีตมาก มีการเปลี่ยนแปลงในด้านต่าง ๆ อย่างรวดเร็วจากทั่วทุกมุมโลก ไม่ว่าจะเป็นการเคลื่อนย้ายผู้คน การเปลี่ยนแปลงของสื่อและเทคโนโลยี การเปลี่ยนแปลงของทรัพยากรต่าง ๆ จากทั่วทุกมุมโลกมีการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา วิถีชีวิตและการทำงานในศตวรรษที่ 21 มีความแตกต่างจากอดีต มีความเปิดกว้าง ขอบรับ และให้ความสำคัญกับข้อมูลความรู้และข่าวสารที่หลากหลาย การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกันมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่ผู้คนในศตวรรษนี้จะไม่สามารถใช้ความรู้และทักษะบางอย่างในอดีตมาแก้ปัญหาในปัจจุบันได้เช่นเดิม การจัดการศึกษาและการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 จึงไม่ใช่กระบวนการถ่ายทอดความรู้ แต่คือการส่งเสริมทักษะการเรียนรู้ตลอดชีวิตให้กับผู้คน [1] สมรรถนะครูในศตวรรษที่ 21 จะเป็นคุณลักษณะของครูที่สามารถปฏิบัติงานที่สามารถออกแบบการเรียนรู้ และสามารถอำนวยความสะดวกให้กับศิษย์ในศตวรรษที่ 21 เพื่อจะได้เป็นเด็กที่มีความรู้ความสามารถและเกิดทักษะเพื่อการดำรงชีวิตที่ดีในอนาคต [2] ผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 ต้องก้าวข้ามสาระวิชาไปสู่การเรียนรู้ “ทักษะเพื่อการดำรงชีวิตในศตวรรษที่ 21” ที่นักเรียนจะต้องเรียนรู้ด้วยตนเอง ครูเป็นเพียงคนที่คอยออกแบบการเรียนรู้และอำนวยความสะดวกในการจัดการเรียนรู้ให้กับผู้เรียน [3] ครูผู้สอนก็ต้องมีทักษะในศตวรรษที่ 21 เช่นเดียวกัน และเมื่อโลกเปลี่ยนไป การจัดการเรียนการสอนในศตวรรษที่ 21 ก็ย่อมเปลี่ยนไปเช่นเดียวกัน ครูต้องมีการจัดการเรียนการสอนโดยให้ผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติ และส่งเสริมผู้เรียนให้ได้ทำโครงงาน ฝึกการทำงานเป็นทีม ให้ผู้เรียนได้ลองผิดลองถูก และได้เรียนรู้ด้วยตนเอง [4]

ผู้นำในยุคดิจิทัลจะต้องก้าวทันการเปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยี เนื่องจากผู้นำจะเป็นกุญแจสำคัญในการเปลี่ยนแปลงทั้งในทางปฏิบัติ และวัฒนธรรมของโรงเรียน ผู้นำดิจิทัลจะเป็นตัวแทนของแนวคิดและวิธีปฏิบัติใหม่ ๆ โดยการใช้การสื่อสารทางโซเชียลมีเดียในการประชาสัมพันธ์ข่าวสารต่าง ๆ ของโรงเรียนเพื่อเสริมสร้างคุณค่าให้กับโรงเรียน [5] ภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา เป็นปัจจัยสำคัญที่ส่งผลต่อความสำเร็จหรือความล้มเหลวของสถานศึกษา ถ้าผู้บริหารสถานศึกษาที่มีภาวะผู้นำดิจิทัลสูง ก็จะได้เปรียบในการแข่งขันที่จะนำไปสู่การบรรลุผลสำเร็จตามเป้าหมายได้อย่างยั่งยืน สามารถบริหารการศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ สอดรับกับเป้าหมายและทิศทางการเปลี่ยนแปลง [6] สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 23 มีการบริหารจัดการด้านการศึกษาโดยใช้แนวทางการบริหารตามนโยบายของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ดังนี้ 1) การจัดการศึกษาเพื่อความมั่นคง 2) การพัฒนาคุณภาพผู้เรียน 3) การพัฒนาผู้บริหาร ครู และบุคลากรทางการศึกษา 4) การสร้างโอกาสในการเข้าถึงบริการการศึกษาที่มีคุณภาพ มีมาตรฐาน และลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา และ 5) การเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการ โดยนโยบายด้านที่ 3 นั้นมีตัวชี้วัดในการส่งเสริมและพัฒนาผู้บริหาร ครู และบุคลากรทางการศึกษาให้มีความรู้และ

ทักษะด้าน Digital Literacy, Digital Pedagogy และทักษะสื่อสาร ทั้งยังส่งเสริมการใช้ Digital Technology มาใช้ในการพัฒนาผู้บริหาร ครู และบุคลากรทางการศึกษา เพื่อให้มีสมรรถนะตามมาตรฐานวิชาชีพ มีศักยภาพ และมีคุณธรรมจริยธรรม [7]

ดังนั้น ผู้บริหารสถานศึกษาจึงต้องพัฒนาภาวะผู้นำดิจิทัล ให้สอดคล้องกับการปรับเปลี่ยนทิศทางการศึกษา มีวิสัยทัศน์ที่ก้าวหน้า สามารถคาดการณ์การเปลี่ยนแปลงของการศึกษาโดยนำเทคโนโลยีดิจิทัลมาใช้ในการตัดสินใจและสามารถวางแผนการดำเนินงานอย่างมีประสิทธิภาพ สามารถสื่อสารและประชาสัมพันธ์สถานศึกษาให้เป็นที่รู้จักผ่านโซเชียลมีเดีย สามารถกระตุ้นให้ ครูผู้สอนและผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 เกิดการเรียนรู้ตลอดเวลาและสามารถร่วมกันสร้างสรรค์นวัตกรรมทางการศึกษาอย่างมีคุณภาพ สามารถปรับเปลี่ยนวัฒนธรรมของสถานศึกษาให้เป็นวัฒนธรรมการเรียนรู้ดิจิทัล สามารถนำเทคโนโลยีดิจิทัลมาใช้ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา ที่ส่งเสริมสมรรถนะครูในศตวรรษที่ 21 และทักษะการเรียนรู้ของผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 ได้อย่างมีประสิทธิภาพและสามารถเกิดการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องได้ตลอดชีวิต

ด้วยเหตุผลดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อสมรรถนะครูในศตวรรษที่ 21 ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 23 ที่มีความเหมาะสมสอดคล้องกับกระบวนการทัศน์ใหม่ของการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 เพื่อผู้บริหารสถานศึกษาและครูจะสามารถนำผลการศึกษาไปใช้ประโยชน์ด้านการพัฒนาภาวะผู้นำดิจิทัลของตนเอง การประยุกต์ใช้ในการจัดการเรียนรู้ด้วยเทคโนโลยีดิจิทัล การวางแผนพัฒนาคุณภาพสถานศึกษา การเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการ ซึ่งจะส่งผลเชื่อมโยงไปสู่การพัฒนาคุณภาพการศึกษา และการพัฒนาทักษะแห่งอนาคตของผู้เรียนต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 23
2. เพื่อศึกษาสมรรถนะครูในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 23
3. เพื่อศึกษาปัจจัยภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อสมรรถนะครูในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 23

วิธีการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงบรรยาย (Descriptive Research) มุ่งศึกษาภาวะผู้นำดิจิทัลที่ส่งผลต่อสมรรถนะครูในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 23 โดยมีขั้นตอนดำเนินการ ดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง เป็นผู้บริหารและครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 23 ปีการศึกษา 2562 จำนวน 45 โรงเรียน มีจำนวน 2,625 คน กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางของ Taro Yamane ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 347 คน และใช้การสุ่มแบบแบ่งชั้น โดยใช้ขนาดโรงเรียนเป็นเกณฑ์ในการแบ่งชั้น
 2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เป็นแบบสอบถาม (Questionnaire) ที่สร้างจากวัตถุประสงค์ ภาวะผู้นำดิจิทัลที่ส่งผลต่อสมรรถนะครูในศตวรรษที่ 21 สังเคราะห์เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องและกรอบแนวคิด
- ลักษณะของเครื่องมือเป็นแบบสอบถาม มีจำนวน 1 ชุด ประกอบด้วย 4 ตอน ดังนี้
- ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม มีข้อความเกี่ยวกับ เพศ วุฒิ การศึกษา ตำแหน่งปัจจุบันในสถานศึกษา และขนาดของโรงเรียน

ตอนที่ 2 แบบสอบถามประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scale) เป็นข้อคำถามเกี่ยวกับระดับสมรรถนะครูในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 23

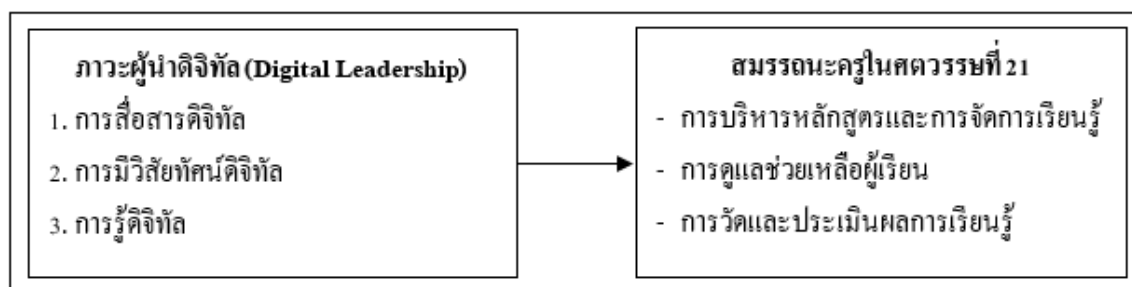
ตอนที่ 3 แบบสอบถามประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scale) เป็นข้อคำถามเกี่ยวกับระดับภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 23

ตอนที่ 4 ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับภาวะผู้นำดิจิทัลที่ส่งผลต่อสมรรถนะครูในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 23

3. การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ นำเครื่องมือที่ผ่านการตรวจสอบคุณภาพด้านความตรงเชิงเนื้อหา ด้วยการนำแบบสอบถามที่สร้างเสร็จเรียบร้อยแล้ว เสนออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ และผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 ท่าน เพื่อตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) โดยมีค่าดัชนีความสอดคล้อง (Item-Objective Congruence Index: IOC) อยู่ระหว่าง 0.6 – 1.0 จากนั้นได้นำแบบสอบถามไปทดลองใช้ (Try Out) กับผู้บริหารและครูโรงเรียนบึงโจงหลง โรงเรียนเซกา และโรงเรียนโศกคามวิทยาซึ่งเป็นโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 21 ที่มีบริบทใกล้เคียงกับกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน แล้วนำมาคำนวณหาค่าความเชื่อมั่นด้วยค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach) โดยกำหนดค่าแอลฟาไว้ไม่น้อยกว่า 0.60 ซึ่งได้ค่าความเที่ยงทั้งฉบับ เท่ากับ 0.979

4. การวิเคราะห์ข้อมูล วิเคราะห์โดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป ซึ่งสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ได้แก่ สถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ ค่าความถี่ (Frequency) ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) และใช้สถิติเชิงอนุมานในการวิเคราะห์การหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เพียร์สัน (Pearson's Correlation Coefficient) เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำดิจิทัลกับสมรรถนะครูในศตวรรษที่ 21 และการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน (Stepwise Multiple Regression Analysis)

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ผลการวิจัย

1. ระดับภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 23

ตารางที่ 1 แสดงค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ผลการวิเคราะห์ภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา

ด้าน	ภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา	$\bar{X}$	S.D.	การแปลผล
1	การสื่อสารดิจิทัล	4.25	0.72	มาก
2	การมีวิสัยทัศน์ดิจิทัล	4.21	0.76	มาก
3	การรู้ดิจิทัล	4.17	0.69	มาก
รวม		4.21	0.72	มาก

จากตารางที่ 1 พบว่า ภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.21, S.D.=0.72$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าอยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยมีค่าเฉลี่ยระหว่าง 4.17 – 4.25 เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากสูงสุดไปต่ำสุดตามเกณฑ์ในการวิเคราะห์และแปลผลข้อมูล ซึ่งด้านที่เป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาสูงที่สุด คือ ด้านการสื่อสารดิจิทัล (อันดับ 1) ด้านการมีวิสัยทัศน์ดิจิทัล (อันดับ 2) และด้านการรู้ดิจิทัล (อันดับ 3)

2. ระดับสมรรถนะครูในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 23

ตารางที่ 2 แสดงค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ผลการวิเคราะห์สมรรถนะครูในศตวรรษที่ 21 โดยภาพรวม

ด้าน	สมรรถนะครูในศตวรรษที่ 21	$\bar{X}$	S.D.	การแปลผล
1	การบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้	4.17	0.67	มาก
2	การดูแลช่วยเหลือผู้เรียน	4.30	0.64	มาก
3	การวัดและประเมินผลการเรียนรู้	4.25	0.63	มาก
รวม		4.24	0.65	มาก

จากตารางที่ 2 พบว่า สมรรถนะครูในศตวรรษที่ 21 ภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.24, S.D.=0.65$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าอยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยมีค่าเฉลี่ยระหว่าง 4.17 – 4.30 เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากสูงสุดไปต่ำสุดตามเกณฑ์ในการวิเคราะห์และแปลผลข้อมูล ซึ่งด้านที่เป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อสมรรถนะครูในศตวรรษที่ 21 สูงที่สุด คือ ด้านการดูแลช่วยเหลือผู้เรียน (อันดับ 1) ด้านการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ (อันดับ 2) และด้านการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ (อันดับ 3)

3. ปัจจัยภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อสมรรถนะครูในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 23

ตารางที่ 3 วิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน (stepwise) ระหว่างตัวแปรอิสระ คือ ภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา ตัวแปรตาม คือ สมรรถนะครูในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 23

ตัวแปร	SS	df	MS	F	Sig.
Regression	43.174	2	21.587	231.352*	.00
Residual	32.098	344	.093		
total	75.273	346			

R = 0.757 R² = 0.574

ตารางที่ 4 ผลการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณโดยวิธี stepwise เพื่อพยากรณ์สมรรถนะครูในศตวรรษที่ 21

ตัวแปรพยากรณ์	B	Std. Error	Beta	t	Sig
(Constant)	1.271	0.140	-	9.099**	0.000
ด้านการรู้ดิจิทัล (X ₃)	0.524	0.055	0.576	9.583**	0.000
ด้านการมีวิสัยทัศน์ (X ₂)	0.186	0.053	0.211	3.509**	0.001

R = 0.757, R² = 0.574, Adjusted R² = 0.571, S.E.est = 0.305, F = 231.352

** p < .01

จากตารางที่ 3 และตารางที่ 4 พบว่า ปัจจัยภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อสมรรถนะครูในศตวรรษที่ 21 ของโรงเรียนมี 2 ด้าน จากทั้งหมด 3 ด้าน มีค่าสัมประสิทธิ์พหุคูณเท่ากับ 0.757 นั่นคือ ด้านการมีวิสัยทัศน์ดิจิทัล และด้านการรู้ดิจิทัล และสามารถพยากรณ์ได้ว่า ภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาส่งผลต่อสมรรถนะครูในศตวรรษที่ 21 ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 23 ได้ ร้อยละ 57.4 (R² = 0.574, p-value < .01)

อภิปรายและสรุปผล

จากการศึกษา พบว่า อิทธิพลของภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาที่มีผลต่อสมรรถนะครูในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 23 โดยตัวแปรปัจจัยภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาที่ถูกนำไปใช้ในสมการเพื่อทำนายผลที่มีต่อสมรรถนะครูในศตวรรษที่ 21 ประกอบด้วย 2 ปัจจัย คือ ได้แก่ ด้านการมีวิสัยทัศน์ดิจิทัล และด้านการรู้ดิจิทัล พบว่าปัจจัยภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา มีความสัมพันธ์เชิงพหุคูณกับสมรรถนะครูในศตวรรษที่ 21 อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์การพยากรณ์เท่ากับ 0.547 หมายความว่าปัจจัยภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาสามารถพยากรณ์สมรรถนะครูในศตวรรษที่ 21 ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 23 ได้ถูกต้องร้อยละ 57.4 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งชี้ให้เห็นว่าในด้านมิติของด้านการมีวิสัยทัศน์ดิจิทัล [8] นั้นแสดงได้ว่าผู้นำหรือผู้บริหารจะต้องมีความสามารถในการแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับวิสัยทัศน์ในยุคดิจิทัลได้กว้างไกล จะต้องมีความคิดที่ก้าวหน้าและทันสมัย มีความกล้าตัดสินใจ และเมื่อมีการเปลี่ยนแปลงผู้นำจะต้องสามารถกำหนดวิสัยทัศน์ขององค์กรในยุคดิจิทัลเพื่อให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยี และเมื่อมีการเปลี่ยนแปลงวิสัยทัศน์ บุคลากรในองค์กรจะต้องสามารถปรับตัวและสามารถพัฒนาตนเองให้

ทันกับนวัตกรรมใหม่ ๆ ที่เกิดขึ้นได้อย่างมีประสิทธิภาพ [9] ผู้นำจะต้องสามารถสร้างกลยุทธ์ในการทำงานในการนำเทคโนโลยีดิจิทัลมาใช้ในการทำงานเพื่อให้บุคลากรได้คุ้นเคยกับการเปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยีที่สามารถเข้าถึงกลุ่มคนได้ง่ายและรวดเร็วมากขึ้น ในด้านการรู้ดิจิทัล [10] ซึ่งหมายถึง การอ่านและการเขียนข้อความดิจิทัล เช่น ความสามารถในการอ่านเว็บไซต์ โดยผ่านการเชื่อมโยงหลายมิติ และความสามารถการเขียน โดยการอัปโหลดภาพถ่ายดิจิทัลเพื่อเว็บไซต์เครือข่ายสังคม ทักษะการทำงานที่จำเป็นในการดำเนินการและการสื่อสารด้วยเทคโนโลยีและสื่อสำคัญของเทคโนโลยีและสื่อที่มีผลกระทบ รวมถึงความสามารถที่จะวิเคราะห์และประเมินความรู้ที่มีอยู่ในเว็บไซต์ [11] ผู้นำในยุคดิจิทัลจะต้องมีทักษะความสามารถในการรู้ดิจิทัล (Digital Literacy) คือ ความตระหนักถึงความรู้ ความเข้าใจ (Understand) การประเมิน (Evaluate) การจัดการ (Manage) และการใช้ (Use) สื่อดิจิทัลและสารสนเทศอย่างมีวิจารณญาณ สามารถประเมิน และสามารถใช้อุปกรณ์เทคโนโลยีดิจิทัลและสารสนเทศได้อย่างเหมาะสม เพื่อสามารถที่จะสร้างสารสนเทศได้ด้วยตนเอง โดยสามารถสื่อสารไปยังกลุ่มชุมชนที่มีเครือข่ายความรู้ สามารถและมีปฏิสัมพันธ์ร่วมกัน สามารถสะท้อนกลับทางสังคมอย่างมีจริยธรรม นอกจากนี้หากสถานศึกษามีการสนับสนุนให้บุคลากรได้เข้ารับการฝึกอบรมหรือพัฒนาสมรรถนะเพื่อให้เกิดความรู้ ความเชี่ยวชาญในงานที่รับผิดชอบ ย่อมส่งผลให้บุคลากรสามารถปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น

ข้อเสนอแนะ

จากผลการศึกษาภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลกระทบต่อสมรรถนะครูในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 23 ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะ ดังต่อไปนี้

ข้อเสนอแนะเพื่อการนำผลการวิจัยไปใช้

1. จากผลการวิจัยภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาของโรงเรียนในภาพรวม พบว่า ด้านการรู้ดิจิทัล มีการปฏิบัติอยู่ในระดับต่ำที่สุด ดังนั้นผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องพัฒนารูปแบบการทำงานเพื่อพัฒนาทักษะการรู้ดิจิทัล จะต้องสร้างแรงบันดาลใจในการทำงานด้วยระบบดิจิทัล มีความสามารถในการค้นหา ประเมิน ใช้ แบ่งปัน และสร้างสรรค์ เนื้อหาต่าง ๆ โดยการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศอย่างสร้างสรรค์และสามารถทำให้โรงเรียนเกิดวัฒนธรรมดิจิทัล

2. จากผลการวิจัยสมรรถนะครูในศตวรรษที่ 21 ของโรงเรียนในภาพรวม พบว่า สมรรถนะด้านการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ มีการปฏิบัติอยู่ในระดับต่ำที่สุด ดังนั้น ผู้บริหารและครูจะต้องร่วมกันในการสร้างออกแบบ และพัฒนาหลักสูตรของโรงเรียนในการจัดการเรียนรู้เพื่อผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 ซึ่งเน้นการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ หลักสูตรจะต้องสามารถนำเอาเทคโนโลยีดิจิทัลมาประยุกต์ใช้ในการจัดการเรียนการสอนได้อย่างทั่วถึงและมีประสิทธิภาพ

3. จากการศึกษาปัจจัยภาวะผู้นำดิจิทัลที่ส่งผลกระทบต่อสมรรถนะครูในศตวรรษที่ 21 พบว่า มี 1 ด้านที่ไม่ส่งผล นั่นคือ ด้านการสื่อสารดิจิทัล พบว่า โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 23 มีการใช้การสื่อสารส่วนใหญ่ไปในการติดต่อประสานงานเพียงอย่างเดียว ยังไม่สามารถใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในการประชุมทางไกล และยังไม่สามารถสร้างวัฒนธรรมองค์กรในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกันและกันผ่านสื่อดิจิทัลได้ และในส่วนของ การติดต่อสื่อสารระหว่างครูกับนักเรียน และครูกับผู้ปกครองโดยใช้สื่อดิจิทัลนั้น ยังไม่ได้รับความนิยมน้อยกว่าหลาย เนื่องจากไม่มีความเป็นทางการและความน่าเชื่อถืออย่างเพียงพอ นอกจากนั้นปัญหาหลักที่ส่งผลคือปัญหาความขาดแคลนอุปกรณ์ เทคโนโลยี และสัญญาณอินเทอร์เน็ต ที่ทำให้การสื่อสารดิจิทัลไม่ส่งผลกระทบต่อสมรรถนะครูในศตวรรษที่ 21

ดังนั้น ผู้วิจัยจึงเสนอแนะว่าโรงเรียนควรมีการใช้การสื่อสารดิจิทัลในการประชุมปฏิบัติการผ่านระบบการประชุมทางไกล เช่น โปรแกรม Zoom, Loom, และ Meeting ผู้บริหารสนับสนุนและส่งเสริมให้ครู บุคลากรและนักเรียนมีการใช้เทคโนโลยีในการสื่อสารจนเกิดเป็นวัฒนธรรมองค์กร และมีการประชาสัมพันธ์โรงเรียนผ่านสื่อดิจิทัลเพื่อให้ผู้ปกครองสามารถติดตามข่าวสารต่าง ๆ จากทางโรงเรียนได้เพิ่มมากขึ้น

ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยในครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาและพัฒนาตัวบ่งชี้ด้านภาวะผู้นำดิจิทัลที่ส่งผลต่อสมรรถนะครูในศตวรรษที่ 21 ของโรงเรียน เพื่อให้ผู้บริหารสถานศึกษาสามารถนำไปปฏิบัติได้อย่างเป็นรูปธรรม
2. ควรมีการนำเอาองค์ประเด็นการรู้ดิจิทัลและด้านการมีวิสัยทัศน์ของภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษามาพัฒนาเป็นกรอบแนวคิดในการทำวิจัยเชิงปฏิบัติการเพื่อนำไปสู่การปฏิบัติแบบมีส่วนร่วมอย่างเป็นรูปธรรมต่อไป

กิตติกรรมประกาศ

ผู้วิจัยขอขอบพระคุณ ดร.สิทธิชัย สอนสุภิ อาจารย์ที่ปรึกษา และ รองศาสตราจารย์ ดร. วัลลภา อารีรัตน์ ที่ท่านได้ให้คำแนะนำ คำปรึกษาในการวิจัยในครั้งนี้ ตลอดจนผู้บริหารและครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 23 ที่ให้ความร่วมมือแก่ผู้วิจัยเป็นอย่างดี

เอกสารอ้างอิง

1. Charungkaittikul S. The Twenty-First Century Skills [Internet]. 2018 [updated 2018 Mar 13; cited 2019 Jun 27] Available from: <http://www.truelookpanya.com/blog/content/66054/-teaartedu-teaart-teaarttea->
2. Office of the Basic Education Commission. Office of Teacher Competency Assessment Guide Basic Education Commission 2010 [Internet]. 2010 [cited 2019 May 2] Available from: <http://www.tmk.ac.th/teacher/capacity.pdf>
3. Panich V. Building Learning for Students in the 21st Century. Bangkok; Sodsri-Saridwongso Foundation; 2012
4. Panich V. Building Learning into the 21st Century. Bangkok; Scbfoundation; 2013
5. Sheninger E. C. Digital leadership: changing paradigms for changing times. United States of America: Corwin; 2014.
6. Sansook J. Leadership. 3th ed. Bangkok: Triple Group; 2016.
7. Office of the Basic Education Commission [Internet]. 2019 [updated 2018 Oct; cited 2019 May 5] Available from: <https://www.obec.go.th/wp-content/uploads/2018/10/OBECPolicy62.pdf>
8. Sunkpho J, Juntiwarakij S, Udeerum S. [Internet]. 2017 [updated 2017 Oct; cited 2019 May 22] Available from: <http://cio.citu.tu.ac.th/cio2017/?p=410>.
9. Sullivan L. 8 Skills Every Digital Leader Needs. [Internet]. 2017 [updated 2017 Jun 20; cited 2019 May 25] Available from: <https://www.cmswire.com/digital-workplace/8-skills-every-digital-leader-needs/>.
10. Upper Secondary Education Bureau Office of the Basic Education Commission. Digital learning technology, international standard school. Bangkok: The Agricultural Co-operative Federation of Thailand; [n.d.].

11. Saechan T, Morsorn T. Digital Literacy: Definition, Component and Current Situation. *Journal of Information Science*. 2016; 34 (4): 116–145. Thai.